

HTTPS://WWW.SYDSVENSKAN.SE/2023-01-26/KON-AR-INTE-EN-RISKFaktor-FOR-MORD-PA-EGNA-BARN

OPINION **Våld i nära relationer**

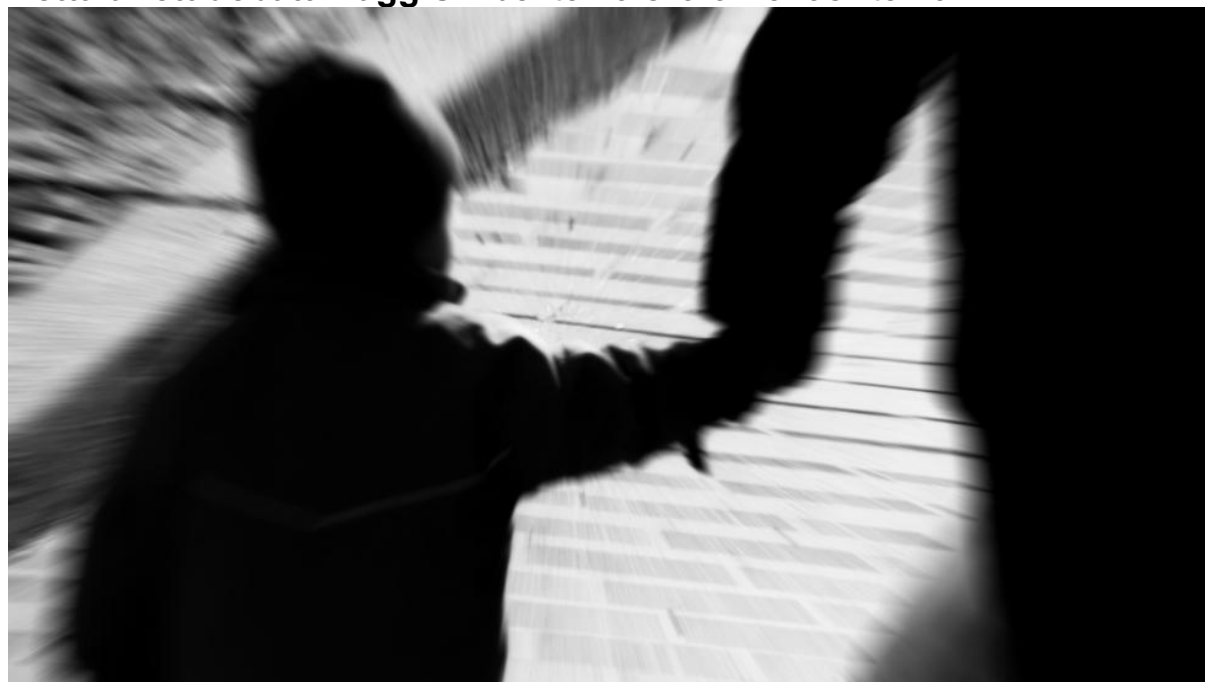
Aktuella frågor

”Kön är inte en riskfaktor för mord på egna barn.”

26 januari 2023 05:15

Debatten om föräldrars våld mot barn måste bygga på evidens, vila på vetenskaplig grund och kunskap om insatsers effektivitet, skriver Matts Hertsberg, ordförande för föreningen Vårdnad boende umgänge i Sverige, och Sverker Sikström, professor i kognitiv psykologi vid Lunds universitet.

Detta är ett debattinlägg. Skribenterna svarar för åsikterna.



Aktuell statistik från den statliga stiftelsen Allmänna Barnhuset visar att det är ungefär lika vanligt att mammor utför våld mot barn som att pappor gör det, skriver artikelförfattarna.

Bild: Hasse Holmberg / TT

Märta Stenevi och Ulrika Westerlund, språkrör respektive barnrättspolitisk talesperson för Miljöpartiet, anser att våld mot barn ska vara tillräckligt skäl för att kontakten med barnet ska upphöra ([Aktuella frågor 18/1](#)).

Bilden som förmedlas är att pappan är den som står för våldet. Ett exempel: ”Våldsutsatta kvinnor och barn måste få skydd av lagen och rättsväsendet, så att liv kan räddas.”

Aktuell statistik från den statliga stiftelsen Allmänna Barnhuset visar att det är ungefär lika vanligt att mammor utför våld mot barn som att pappor gör det, samt att våld mot barn är så pass vanligt att få barn skulle ha kontakt med sina föräldrar om Stenevis och Westerlunds förslag genomfördes.

Annons

Debatten om föräldrars våld mot barn måste bygga på evidens, vila på vetenskaplig grund och kunskap om insatsers effektivitet.

Allmänna Barnhusets rapport Föräldraskap, våld och stöd från den 18 januari i år undersöker ett nationellt representativt urval av vårdnadshavare där 4,5 procent av föräldrarna uppgav att de använt fysiskt våld mot barnet under det senaste året. Nästan 17 procent av föräldrarna uppgav att de använt psykiskt våld mot barnet under det senaste året. Rapporten bygger på självrapportering så de verkliga siffrorna är antagligen högre.

Även om det är en naturlig reaktion att tycka att en förälder som använt våld inte ska träffa sitt barn är den avsedda effekten kanske inte att en femtedel av landets föräldrar inte ska träffa sitt barn. Det måste gå att hitta andra sätt att förhindra våld. Vår lösning är förebyggande snarare än straff.

Vi vet inte mer om det oerhört tragiska fallet där en åttaårig pojke hittats död i sin pappas bostad än vad medier rapporterat, men det verkar som om det funnits signaler från både polisen och socialtjänsten om att allt inte stod rätt till. Ändå lyckades inte samhället, liksom i flera andra fall med tragisk utgång, hindra att pojken dog. Anmälningar bollas mellan olika enheter som gör vad de kan ”inom ramen får vårt uppdrag”, men ingen tar det helhetsgrepp som kanske skulle kunna förhindra det som inte får hända men som ändå händer när en förälder som en sista utväg griper till våld. **Mord på egna barn**, även kallat filicid, ska naturligtvis motverkas. För att ett sådant arbete ska få resultat måste man utgå från kända riskfaktorer. Kön är inte en sådan riskfaktor.

Annons

En studie från Karolinska institutet visar att 84 av de 184 morden på barn inom familjen i Sverige mellan 1973 och 2008 gjordes av kvinnor. När män pekas ut som en riskfaktor så beror det på okunskap om verkligheten i Sverige, förmodligen baserat på ett felaktigt tänkande där män stereotyp associeras till våld i allmänhet. Vi anser istället att arbete för att motverka filicid ska baseras på kända riskfaktorer som psykisk ohälsa, särskilt depression, psykos och personlighetsstörning.

Medier rapporterar också att den nu döde åttaåringens föräldrar har haft en långvarig vårdnadstvist. Vi tror att samhällets hantering av vårdnadstvister driver fram konflikter och därmed leder till ökat våld. Hanteringen är långsam, utredningarna undermåliga och domslut följs inte. Lagen behöver

ändras så att fler familjer kan landa i det som är bäst för alla: gemensam vårdnad och med ungefär 50 procents umgänge för vardera förälder. Det har på flera håll i världen visat sig att det, som kallas shared parenting, minskar våld i hemmet. Ett av många exempel är Robert Bausermans studie Child Adjustment in Joint-Custody Versus Sole-Custody, publicerad av American Psychological Association. Det är svårt att förstå att många debattörer inte kan ta till sig det i Sverige utan hårdnackat upprepar mantrat att det hela handlar om ”mäns våld mot kvinnor”.

Hundratals miljoner kronor, om inte miljarder vid det här laget, har beviljats för att minska mäns våld mot kvinnor utan synbara resultat. Det är ett stort svek mot de barn, mammor och pappor som inte får den hjälp de behöver.

Märta Stenevis och Ulrika Westerlunds höga tonläge plockar billiga poänger. Tragiken i den åttaårige pojakens död är alldeles för allvarlig för det.

SKRIBENTERNA

Matts Hertsberg, ordförande för föreningen Vårdnad boende umgänge i Sverige

Sverker Sikström, professor i kognitiv psykologi vid Lunds universitet